

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

Vendégvárás.

Vendégeket várunk...

Nagy és diszes társaságot; a „Székely Társaságok” összes magyarországi és erdélyi képviselőit, kiküldöttéit és az erdélyrészi hírlapok szerkesztőit, munkatársait.

Székely vendégszeretettel meghívtuk városunkba a „Székely Társaságok Szövetségét” nagygyűlésre és abban a megtisztelő szerencsében részesültünk, hogy más városok mellőzésével a mi meghívásunkat fogadták el; nekünk adták az elsőbbséget, abban a reményben, hogy a hol az eszme kicsirázott és megfogant, ott a lelkesedés, a tettvágy, az élelmesség, az előre törekvés a legintenzívebb és így a legnagyobb, legbiztosabb sikert helyezi kilátásba.

Valószínű, sőt bizonyos, hogy a „Székely Szövetség” agilis elnöksége arra a nagygyűlésre meghívta nemcsak szűkebb körös hazánk, de az egész Magyarország észbeli arisztokráciáját és így szintén bizonyos, hogy vendégeink között majdan a kormány, a miniszteriumok képviselőit is szerencsénk lesz körünkben üdvözölhetni.

A milyen nagy és biztató reménységgel tölt el bennünket ez a megtisztelő vendégjárás, a milyen szép eredményeket várunk ettől megyénk és városunk jövő fejlődésére, ép oly mély szomorúsággal észleljük azt a kétségbeesztő nagy közönyt minden vonalon, a vendégvárással szemben.

Mintha kihalt volna mindannyiunk lelkéből az érdeklődés a közügyek iránt, mintha lidérc nehezednék a kedélyekre, vagy mintha láthatatlan gonosz szellemek bénították volna meg a székelység legszebb erényét: a lángoló lelkesedést, olyan vértfagyasztó csend és mélységes közöny vett erőt az embereken.

Alig egy hónap — a tovaröppenő időben csak egy párány — választ el bennünket a vendégvárástól és nem látunk, nem találunk sehol semmi komoly törekvést, semmi előkészületet a nagy napokra; hisz tudjuk, mert elég szomorúan tapasztaltuk a múltban, hogy nálunk minden csak fellobbanó szalmaláng, mely a mily hirtelen támad, ép oly gyorsan elalszik; nagyobb és erősebb hullámokat csak a politikai har-

cokból kirobbuló surlódások támasztanak, a melyekből ur és polgár egyaránt kiköveteli és ki is veszi a maga részét; de ha ebből csak egy századnyi rész jutna a komolyabb munkálkodásra, bizony-bizony nem éreznők magunkat panaszra jogosultaknak.

Azt is hisszük, mert a múltak tapasztalatán jogosan hisztjük, hogy azok a körök, melyek nagy ur kicsinyléssel, arisztokratikus göggel, lenézéssel az egész mozgalmától távol tartották magukat, most is talán kárörömmel néznék a bekövetkező kudarcot még akkor is, ha az megyénk és városunk jó hírnevének szegényére és rovására esnék, sőt talán még bennünket is akarnának saját megfoghatlan közönyükért felelőssé tenni.

Nem is reájuk számítottunk mi elejétől fogva; nem, ilyen vakmerők nem voltunk és nem lehettünk feltevésünkben, mert szomorúan észleltük, hogy legjobb törekvéseink, legegészségesebb eszméink sem verhettek gyökeret az ő nagy indolenciájuk és nagy ur lenézésük miatt.

De számítottunk arra a lelkes csoportra, mely belátására jutott annak, hogy a városunkban tartandó nagygyűlésre ideseregülő vendégek milyen lendületet adnának elposványosodott társadalmi életünknek, milyen nagy forgalmat teremtenének minden téren és — a mit legelsőbben kellett volna említenem — erkölcsileg és szellemileg milyen felemelő hatást gyakorolhatnának ránk, eltekintve attól a perspektívától, melyet a gyűlések az ipar, kereskedelem és közgazdasági téren eredményezhetnének.

A helybeli Székely Társaság legutóbb tartott választmányi ülése óta, bár azóta nagy idő telt el, egyetlen lépéssel sem haladtunk előre. Az egyes bizottságok nincsenek megválasztva, kijelölve és így természetesen saját hatáskörükben nem is munkálkodhatnak; a házi kiállítás terve holt pontra jutott, mert nincs a ki mozgassa, éltesse, nyélbe üsse, pedig ez nálunk, a hol az ipar és kereskedelem szinte önként kínálkozik rá, a legkönnyebb feladat volna; csak ember kellene, aki lelkesedéssel foglalkozzék vele; megyei és tanszermuzeumunk tömérdek érdekes kincsei ren-

dezetlenek és a mi egyéb kevesünk van az mind a rendező szakavatott kezére, székely lelkesedésére várakozik. Persze nem érünk rá, mert hetek óta sokkal érdekesebb ügy — a díjbirkózás köti le minden figyelmünket; pedig egyenes öngyilkosságot követünk el, ha felesleges időnket nem a magunk szent ügyének, hanem idegen alakok borzalmas emberkinzásának szenteljük, a kik amellet — könnyelműségünket kacagva — még a pénzünket is kiviszik a városból, azt a pénzt, melyet keserves munkánkból, ha kérnék közcélokra bizonynyal nem adnók oda.

Szomorú, nagyon szomorú és kétségbeesztő jelenségek ezek! És ha hova-hamarább fel nem ébredünk, ha az elmulasztottak pótlására serényen munkához nem fogunk, ha városunk minden fia és polgára nem lesz áthatva a vendégvárás kötelességének rá háruló feladatára, akkor a székely anyavárost olyan szegény bélyege fogja sujtani, melyet még évtizedek múlva sem lesz képes magáról elhárítani.

Szent meggyőződéssel hiszek és bizom abban, hogy lesznek férfaink, a kik az ügyet most már — az utolsó órában — erős és szilárd elhatározással felkarolják; hiszek és bizom derék székely polgártársaink önzetében, mely nem engedheti meg, hogy városunkat és megyénket ilyen országraszóló szegény érhesse.

Deréki Antal.

Politikai humoreszk.

(Glosszák a végrehajtási novellához.)

Mint a kormány egyik budapesti felhivatalosa jelenti, az igazságügy-miniszteriumban a következő rendelet várakozik miniszteri aláírásra és kibocsátásra:

Valamennyi elsőfoku kir. bíróságnak! Tekintetes Cím!

Miután eltökélt szándékom oda-hatni, hogy a koalíciós kabinet egyik remeke, a végrehajtási novella a magyar társadalmi élet egyetlen zugát se hagyja érintetlenül és jótékony átalakító hatását közéletünk minden vonalán éreztesse, de főleg, mert magam is érző lélek vagyok s nem tudom nyugodtan tűrni, hogy a végrehajtási törvényünk alapján kifejldött gyönyörű poezist az élclapok egy teljes év óta temetik és helyezgetik

hatályon kívül s kegyetlen munkájukat már-már siker koronázza és mert én ezt a költészetet meg akarom menteni, annak a novellával is csak új tápot véltem adni s nem bírná el a lelkem, ha ez a szomorú temetés az én államférfiúi működésemhez fűződne, már a teljes törvény életbe lépte előtt, de azzal összefüggésben a következőket látom szükségesnek elrendelni:

Pósa Lajos egyik népszerű dalának következő sorai:

Egyszer csak azt hallom, ki ad többet érte? Ökrimet a törvény elköttye-vetyelte...

oda módosítandók:

Egyszer csak azt hallom, ki ad többet érte? Ökrimet a törvény pénzzel fölcserélte... mert a végrehajtási novella keretében intézményesen gondoskodva lett arról, hogy a régi törvény mellett vigan grasszáló kótya-vetyélések egyszer s mindenkorra megszűnjének s így — a törvény abszolút fennsőbbségének különben sem hízoló ezen kitétel — további fentartásának indokait nyilvánvalóan nélkülözi.

A hazát cserélő honfitársnak kebléből ritmusokban előtörő s családjához címzett következő panaszos sorok:

Elmegyek én immár. Az Isten veletek... Értetek dolgoztam. A törvény tönkretett...

így módosítandók:

El megyek én immár. Az Isten veletek... Nagy ur ám a törvény az senit segíthetett... mert a novellával mérsékelt végrehajtási törvény már csak segít, senkit meg nem fojt, tönkre nem tesz és egyáltalán nem vonható a tönkretevés fogalma alá, ha segítő és jóakaró munkájában esetleg valakit reflexül túl talál tenni a célon.

Figyelmeztetem a tektek. Cimet, hogy a végrehajtási törvényvel kapcsolatban kifejldött gazdag és színes romantikának a t. Cím előtt ismert részeit hasonló elbánásban részesíteni, a t. Cím előtt ismeretlen és bizonyára nagy számban tenyésző részeit számára pedig perrendszerűleg ügygondnokot kirendelni azoknak is a fentebb ismertetett módon való és a novella szellemével harmonizáló módosítása iránt haladéktalanul intézkedni el ne mulassza.

Megjegyzem, hogy az általam már módosított és a t. Cím által e rendelet értelmében módosítandó szövegeknek a joghatóságuk alatt állókkal való fenn és betartására a közigazgatási közegeket egyidejűleg felhívtam! Közli:

Bálint Endre.

A végrehajtási novella.

Dr Nagy György beszéde a képviselőház a hó 2-iki ülésén.

Ha, valami kedvezményt nyújthattunk a kisgazdáknak, a kisbirtokosnak ne igyekezzünk annak értékét gyengíteni.

T. képviselőház! Hiszen az nem lenne olyan fontos, hogy kivesszük-e vagy tartozéknak mondhatjuk-e ki; a fontos az, hogy kivétssek, hogy ezzel megmenthessük a kisgazdákat. A fő az, hogy azon a közös alapon maradjunk, hogy nekünk kötelességünk a kisgazdák érdekét megvédeni.

A végrehajtásnál nálunk az a leg-szomorubb és ez különösen a kiskereskedő világot sújtja, hogy a végrehajtási törvény 4. §-a szerint az Ausztriából átküldött ítéleteket itt végre kell hajtaniók a bíróságoknak. Én itt indítványozom és az igazságügyminiszter ur önagyméltósága figyelmét felhívom arra, hogy mivel nem ütközik a végrehajtási eljárásunk szellemébe, igyekezzünk már itt megváltoztatni a végrehajtási törvény 4 §-át. Méltóztassék ugyanazokat az intézkedéseket életbe léptetni Ausztriára vonatkozólag törvény útján is, a melyek a 3. paragrafusban külföldi államokkal szemben életbe vannak léptetve. Hiszen, hogy csak egy példára hivatkozzam, Angliában, a mely országot pedig a jogállam klasszikus hazájának szokták nevezni, hazai bíróságaink ítéletei csak jogcímet képeznek a kereset megindítására, de semmi más erősebb bizonyítékul nem szolgálnak.

Francziaországban, ha valaki magyar bíróság által megítélt követelést akar érvényesíteni, végrehajtási záradékkal ellátott kérvényt egy francia ügyvéd által kénytelen beadni, a tárgyalást kitüzi a bíróság és egészen perrendszerűen új tárgyaláson megy az végig. Olaszországban az 1868. évi dec. 25-iki törvény szerint oly eljárás van, hogy az ellenfelet kihallgatják tárgyalás útján, vajjon a magyar bíróságot illetékesnek tartja-e, megidéztek-e szabályszerűen, az a törvényszék vagy járásbíróság a szabályoknak megfelelően járt-e el. Csak mi vagyunk abban a szomorú helyzetben, hogy Ausztriában minden jogtalan, igazságtalan követelést perelhetnek. Megidézük ugyan a magyar állampolgárt, de nyilvánvaló, hogy különösen kisebb összegek miatt nem mehet át Ausztriába, mert sok költségbe kerül és nem térít meg. Aztán meghozzák az ítéletet Ausztriában és a magyar bíróság sokszor jogtalan, törvénytelen, igazságtalan ítéleteket köteles a törvény rendelkezése folytán végrehajtani.

T. képviselőház! A kik beszélgetek nálunk kereskedőkkel, a kiknek, fájdalom, még hitelük az ausztriai kereskedői cégektől telik ki — a mig az önálló vámterületet fel nem állíthatjuk, nehéz szanálni ezt a sérelmes állapotot — hallhatja, hogy pa naszkodnak a kereskedők, hogy mi helyt a tartozásukat bizonyos összegig törlesztették, akkor minden meg-egyezés ellenére perelik őket az osztrák bíróságnál a hitelezők, és mivel nem tudnak megjelenni, nem védekezhettek, és elmarasztalják őket és a magyar végrehajtási törvény 4 §-a kegyetlen rendelkezése folytán a magyar bíróságok a nélkül, hogy

megvizsgálják az ítéletet, hogy a követelés jogos-e, a nélkül, hogy meghallgatnák őket, foganatosítják a végrehajtást.

Az igazságszolgáltatás tekintetében Ausztria is csak külföld. Ne igyekezzünk törvényes intézkedésekkel az Ausztriával való szerencsétlen, mindent megrontó viszonyt még erősebbé tenni. Az legyen törekvésünk, hogy végre ez átkos állandó kapocstól megszabaduljunk.

Meg kell ragadni minden alkalmat a mikor e köteleket lazábbakká tehetjük. A kiskereskedőket adósokat, szabadítsuk meg Ausztria fenhatósága, az osztrák járom alól.

Ez az intézkedés nem ütközik a végrehajtási törvény szellemébe, a miniszter urnak csak egy indítványába kerül és azt hiszem a t. ház egyhangy lelkességgel és nagy örömmel fogja megszavazni a szakaszt, a mely oda irányul, hogy magyar kereskedők osztrák bíróságok rendelkezési alól kivétsenek, illetőleg Ausztria a külföld mintájára vételessék és a meghozott ítéletek tekintetében a végrehajtási eljárásban az 1881: LX. t.-c. 3. §-a találjon alkalmazást.

(Folyt. köv.)

Az önálló magyar jegybank.

Vettük Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarai elnök és Agrár-takarékpénztári vezérigazgatónak az Önálló Magyar Jegybank ügyében a parlamenti bankbizottságnak előadott szakvéleményét.

Hogy az Önálló Magyar Jegybank mielőbb létre jöjjön, az e hazában — kivéve csekély számú aggodalmaskodót — mindenkinek hő óhajtása. S mert a parlament maga is akarja, reméljük, hogy 1911-ben már tiszta magyar pénz fogja képezni hazánkban a fizetés eszközét; a mi a jelenlegi törvényhozásnak és kormányának fényes lapot biztosít hazánk történetében.

A parlament éppen azért küldött ki egy bizottságot, hogy ezt a nagyfontosságú ügyet jó idejében tanulmányozza és azt úgy előkészítse, hogy a rendelkezésre álló rövid pár év alatt a jegybank felállításának minden akadályát elháríttassék.

A meghallgatott szakferfiak igen becses anyagot szolgáltatottak a magyar jegybank ügyéhez, a miért egyenként és összesen kiérdemelték az ország háláját.

Ezek között úgy önálló felfogása, valamint a feleletek szerencsés csoportosítása és választékos megserkesztése, nemkülönben az önálló magyar jegybank mellett az egyéni meggyőződésből fakadó nyílt és bátor állásfoglalás s az ezeket támogató világos érvelése folytán a legkimagaslóbb szakvélemények egyike a Tauszik B. Hugó kir. tanácsosé.

Abban azonban talán egyedüli az összes szakvélemények között, hogy egyik főkövetelmény gyanánt tüzi feladatául a magyar jegybanknak az iparos és gazda hitelgényeinek kielégítését, hosszabb (hat havi) lejáratu váltók útján.

A haladni vágyó tökeszegény gazdák tudják, hogy ez mit jelent. Ha ez bekövetkezik, egy új korszak, arany

korszak nyílik meg a gazda előtt, mert hosszú lejáratu bank kölcsönnel sertést vagy más hizlalni való állatot, vetőmagot és sok más olyan dolgot vehet, a melyben fél év alatt megnő a pénz, értékesítheti s a banknak, ami az övé visszafizetheti, maga pedig élvezheti szorgalmának gyümölcsét.

A másik, hogy nemcsak kívánja az önálló magyar jegybankot, hanem az előmunkálatoknak oly időben való megkezdését és végrehajtását óhajtja, hogy a magyar nemzeti bank működését 1911. január 1-én tényleg meg is kezdhesse. Ez fölülte fontos azért, hogy az időből ki ne fogjunk s nehogy az legyen a következmény majd 1910. vége felé, hogy már rövid az idő, a nemzeti bankot most fölállítani nem lehet s így a nemzetnek ehez fűződő vágyakozása lassan semmivé foszlik.

Bár abban nem kételkedünk, hogy a hazafias bankbizottság, valamint a parlament többsége figyelmeztetés nélkül is tudni fogja kötelességét, de ez még sem fölösleges, mert ebben nyilvánul meg a közhangulat.

A legösszintébb elismeréssel adózunk Tauszik kir. tanácsosnak nagybecsű szakvéleményéért és melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Polgártársak! Székelyek!

NEMSOKÁRA MÁSFÉL ÉVTizede már, hogy a „Székely-Udvarhely” 48-as függetlenségi ujság teljes erővel a székelység nemes ügyét rendületlenül szolgálja; bújában, bánatában és örömeiben egyenlő szeretettel, kitartással részt veit s még a legnagyobb megpróbáltatások, anyagi veszteségek között is fennlen lobogtatta a székelység becsületes zászlóját és ahhoz mindenkor hu maradt.

Mint ilyen kipróbált harcos áll a „Székely-Udvarhely” a 14-ik év második felének küszöbén, hogy továbbbi küzdelméhez a régi támogatók táborá mellé új pártolókat is megnyerhessen a kitűzött hazafias cél minél inkább való eléréséhez!

Ebben kérjük Polgártársaink, s minden igaz Székely közreműködését.

A „Székely-Udvarhely” 14-ik évfolyamának második felére, illetve a 3-ik évnegyedre előfizetést nyitunk s kérjük m. t. olvasóinkat előfizetéseik megújítására, valamint az esetleges hátralek mielőbbi kiegyenlítésére.

Együttal kérjük a „Székely-Udvarhely” című lapnak ismerőseik, jóbarátai körében való terjesztésére, ajánlására. Minden öt új előfizető után egy tisztelet példánnyal szolgálunk. Teljes tisztelettel

a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala ..

KÜLÖNFÉLÉK.

— Rp. Késérő labdacok a Bömbölde részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Talpra magyar, hiv a torna!

Itt a cirkus, most vagy soha!

Hogy ha most meg nem birkozunk, Végre szegyenbe maradunk.

Birkozott már muszka, német,
De győztes csak a magyar lett,
A kit ököllel nem birjuk
Azt az asztal alá isszuk.

Hős Kinizsi ivadéka

Magát soha meg nem adja:

Egy életem, egy halálom,

A ki támad, földhöz vágom!

A korcsmáros csak mosolyog,

Neki ez gondot nem okoz;

Legerősebb az ő bora

A vendéget földhöz csapja

S a hasznát csak neki hajtja.

Dr Veritas.

— Udvarhelyvármegye központi választmánya az országgyűlési képviselőválasztók 1909 évre szóló ideiglenes népjegyzékéhez beadott fel-

szólalásokat és észrevételeket a folyó hó 13-án tartott ülésben tárgyalás alá vette, ezekre vonatkozó határozatait meghozta. Azzal a figyelmeztetéssel közlöm ezt, hogy a hozott határozatokat folyó hó 20-ikától 30-ig az érdekeltek megtekinthetik, s azok ellen a közszemlére kitélt követő 10- nap alatt a Curiához címzett föllebbezéssel élhetnek, melyet a központi választmány elnökénél kell benyújtaniok. A központi választmány nevében: Dr Sebesy János alispán elnök.

— **Új berendezésünk.** Tisztelettel tudomására juttatjuk a közönségnek, hogy nyomdánkat, a modern követelményeknek megfelelőleg motorosvillamos erőre rendeztük be és mi vagyunk a legelső városunkban, — a kik ez újítást megkezdtek. A közművelődés hatalmas eszközének ezen újítása által tehát azon helyzetben vagyunk, hogy a megtisztelő rendeléseknek a legnagyobb gyorsasággal és pontossággal megfelelhünk.

— **Új közjegyzők.** Erősen tartja magát a hír, hogy Olay Lajos, dr Kovácsy Albert (udvarhelyi) és dr Bene István országgyűlési képviselőket legközelebb közjegyzökké nevezik ki.

— **Áldásos eső.** A mit mindnyájan nehezen vártunk, a miért a népek ezrei buzgón imádkoztak, az Isten jóvoltából csütörtökön végre bekövetkezett; sűrű nehéz felhők borították be az egész láthatárt és már a dél-előtti órákban megindult az áldást hozó eső, mely rövid megszakításokkal az egész napon át tartott, míg este hét óra tájban teljes erejével lezudult s az egész éjszakán át pénteken reggelig és délután is tartott, felüdítve jótékony hatással erdőt, mezőt és kerti veteményeket, megítatva a szárazságtól kiszomjazott földet. Az eső bár kissé megkésétt de olyan kiadós volt, hogy hatásától termésünkre sok jót várhatunk.

— **Kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter László Imre és Réther János okleveles tanítókat a székelyzsombori új állami elemi népiskolához rendes tanítókká nevezte ki.

— **Beszámoló.** Dr Nagy György, a csikszentmártoni kerület orsz. képviselője augusztus 7., 8. és 9-ik napjain tartja beszámolóját választói előtt; ez útjában elkísérik báró Vesselényi Ferencz, Babocsay Sándor, Farkasházi Zsigmond és báró Thorockay Viktor országgyűlési képviselők.

— **Az erdélyi róm. kath. tanító-egyesületek szövetsége** ez évi rendes közgyűlését e hó 14-én tartotta meg Csiksomlyón a tanítóképző gyakorló iskolájában dr. Péter János ügyvezető alelnök elnöke mellett, mintegy 70 tag jelenlétében; reggel fél nyolckor ünnepélyes szent mise volt, mely után 9 órakor vette kezdetét a közgyűlés, melyen az elnök elsőbbsen a tanítók szociális feladatairól értekezett, hangsúlyozva, hogy minden tanítónak kötelessége a nép hazafias érzésének megerősítésére közreműkölni. Matskássy József főjegyző felolvasta a választmány jelentését, mely szerint Udvarhelymegyében a havas-aljai körnek elnöke Oláh Dániel, a sóvidékinek Tamás István; mindenik kör 2—3 közgyűlést tartott, a melyeken közérdekű és időszerű témákról tartottak felolvasásokat.

— **Hazafias ünnepély.** Nyergestőn, az évenként szokásos hazafias emlékünnepeket, az idén is megtartják augusztus 2-án. Az ünnepi beszédet most is lapunk kitűnő munkatársa Dr. Nagy György országgyűlési képviselő tartja.

— **Az „Első Székelyföldi Házi-ipari Országos egyesület”** Parajdon ma vasárnap délután 2 órakor az áll. iskola helyiségében tartja alakuló nagygyűlését.

— **Az Olt szabályozását** még néhai Baross Gábor kereskedelmi miniszter tervezte, de akkor a dolog annyiban maradt. Most, hogy a Romániával megújítandó kereskedelmi szerződés ideje közeledik, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter kíván jelentést tenni az Olt magyar részének szabályozásáról.

— **Szentgyakorlatok.** A július hó 7-től 10-ik napjain Csiksomlyón tartott lelkigyakorlatokon vármegyénkbeli résztvevők: Dézsi Lajos Székelyudvarhely, György Lázár lelkész Máréfalva, Kádár Mátyás lelkész Székelyvécze, Lajos Balázs lelkész Böződujfalu, Mihály Domokos lelkész, Atyha, Olasz András segédlelkész, Gelencze, Sebestyén Mózes esperesplebános, Zetelaka, Simon Sándor lelkész, Küküllőkeményfalva, Takó Albert segédlelkész, Zetelakáról.

— **Változások a tanári karban.** Az erd. róm. kath. Status Igazgatótanácsa f. hó 14-én tartott gyűlésében saját kérésükre megválasztotta a következő rendes tanárokat: Papp Andrást Székelyudvarhelyről Csiksomlyóra, dr. Dobos Ferencet Csiksomlyóról Székelyudvarhelyre.

— **Erdélyrészi vásárok.** Hétfőn, július 20-án Zám; 21-én Hadad; 22-én Kovászna; 23-án Szamosújvár; 24-én Dicsőszentmárton, Gyalu, Nagyida, Vajdakamarás; 25-én Kőhalom; 26-án Bánffyahunyad, Gyulafehérvár, Parajd, Sajóudvarhely; 28-án Buza.

— **Tenyészállatok beszerzése.** A földmívelésügyi miniszter legutóbb elvi határozatként kimondotta, hogy a legelőközirtókosságek nem kötelezhetők a közhasználati tenyészállatok beszerzésére, mivel ez a kötelezettség elsősorban mindenkor a községet, mint erkölcsi testületet illeti.

— **Homoród fürdőről.** Valahányszor beköszönt a nyár és a rekkenő hőség az embereket a nyaraló és fürdőhelyek árnyas berkeibe üdülni készíti, a fővárosi és vidéki lapok megtelnek panaszokkal, hogy milyen

házaárulás és égbekiáltó dolog, ha honi fürdőink elhanyagolásával külföldre visszük az itthon véres veritékkel szerzett milliókat; pedig ebben az igazságban a legnagyobb igazságtalanság rejlik; mert szent igaz, hogy a milliók, melyek itthon nagy célokat volnának hivatva szolgálni, külföldre vándorolnak, de ép olyan szent igazság az is, hogy hazai nyaraló és fürdőtelepeink jelentékeny része nem képes az üdülésre vágyó emberiségnek a kényelem mellett jutányosan azt megadni, a mit e tekintetben a külföldi üdülőhelyek nyújtanak, sőt minél kisebb és jelentéktlenebb nálunk a fürdőhely, annál kényelmetlenebb és annál drágább ott a megélhetés; — mert hiába — nálunk kevés befektetett tőke után szeretünk busás kamatozat élvezni. Szóval kellett ezt tennünk azon alkalomból, hogy a napokban számos panasz érkezett szerkesztőségünkbe, megyénk gyöngyéről — Homoród-fürdőről. Az a messze földről oda vetődő vendég, a fáradtságos, hosszú ut után nem találja fel benne azt, a mit egy a mai kornak megfelelő modern fürdőhelytől a legszerűebben is meglehetne követelni. A beérkezett panaszok szerint a szoba-berendezések, a magas árak ellenére is a legprimitívebbek; az ágyakban még matrac sincs; a fürdőtelepen egy hazai lapot se kapni a vendéglőben, a vendéglői ételek ára mesésen drága és a kiszolgálás kritikán alóli stb. Hát mi Homoródfürdő fejlődését és jó hírnevét sokkal inkább feltjük, semhogy e panaszokat alpatriotizmusból elhallgathatnók, sőt egyenesen felhívjuk rá az illető hatóságok figyelmét, hogy e bajokat orvosolják és szanalják, mielőtt azoknak rossz híre továbbra terjedne és ezt a kies fekvésű, szép fürdőt teljesen diskreditálnák.

— **Halálozás.** Halasi és köröskényi dr. Spányik József nyug. m. kir. honvéd törzsorvos, ki huzamos ideig lakott városunkban és csak a múlt évben ünnepelte itt aranylakodalmát, mint részvétellel értesülünk, e hó 13-án este fél 7 órakor, életének 73-ik, boldog házasságának 52-ik évében Marosvásárhelyen meghalt.

— **A székely iparkamara** Marosvásárhelyen július 14-én délután tartotta meg rendes teljes ülését Tauszig B. Hugó kir. tanácsos, elnök vezetésével. Napirend előtt elnök meleg szavakkal elparentálta Deil Jenő közelebb elhalt kassai kamarai titkárt. Általános meglegedést keltett a kereskedelmi miniszter azon intézkedése, hogy a kamara közbenjárására Görgény üveg csűr építő iparos lakosságának támogatására továbbképző tanfolyamot rendeztet a helyszínére. A tanfolyam rendezése és vezetésével a marosvásárhelyi ipari szakiskola igazgatóságát bizta meg. Ugyszintén az is, hogy a kamara kerület sepsiszentgyörgyi, kézdívásárhelyi, torjai, berecki és barót kisiparosai 1500 pár katona bakkancs szállításával bizattak meg. (Az udvarhelyiek ismét kimaradtak): Folytatólag a munkás jutalomra vonatkozólag történt megállapodás. A kamara az idén is négy 23—41 évet szolgált segédet ajánlott jutalmazásra. Tudomásul vétetett, hogy a székely inas elhelyezés éppen most folyik s a munkálatok megejtése végett a kamara másodtitkára körúton van.

Előterjesztetett az új ipartörvény tervezet első részének tárgyalására kiküldött bizottság munkálata. A teljes ülés a munkálatot elfogadta a további lépéseket ennek alapján teszi meg s egyben annak kinyomatását és szétosztását elrendelte. Állást foglalt a teljes ülés a husipar föllendítése és a hus sertés tenyésztés felkarolása a külföldről importált füstölthús-félék kiszorítása a husdrágaság lehető csökkentése és a fogyasztási adók módosítása tárgyában. E tárgyban feliratot intéz a keresk. földmívelésügyi és pénzügyminiszterekhez. A marosvásárhelyi ipari szakiskola felügyelő bizottságába Petri Zsigmond alelnököt és Soós Pál tagot küldte ki. Végül elfogadták a végrehajtási törvény módosítása, a korona értékben számítás kötelezővé tétele, a betegségleyezési és balesetbiztosítási törvény végrehajtása körül tapasztalt visszásságok megszüntetése és a kamarai székház építése ügyében tett indítványokat.

— **Aki nem hirdet.** Az az ember — írja az „Annandale Observer” nevű amerikai lap — aki nem hirdet soha, olyan, mint az az ember akinek nincs otthona. Egyikről sem tudja senki, hogy hol lehet megtalálni. Aki nem hirdet, önző magának való ember; akinek nincs otthona, mindig mogorva, mélabus. Amaz nélkülözi az üzlet legsarkalatosabb elvét s a saját sirját ássa meg; emez az árnyékát kergeti reggeltől estig, örökös békétlenségben. Mind a kettő dörén eljártssza az idejét paragon heverteti képességeit. Aki nem hirdet, okvetlenül megbánja, mint ahogy a hajléktalan is mások könyörületére van utalva s kárának mind a kettő maga az oka.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

HIRDETÉSEK

A hirdetések gondos átolvasása önnek valószínűleg hasznára lesz!

Nyomban a szentesítés után a Ráth-féle könyvkiadóhivatalban Budapesten megjelennek és **Betegh Pál könyvkereskedésében** már **most** történhet előjegyzés mellett **kaphatók** a következő **igen fontos törvények**:

A büntetőtörvények és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t. c. 16. r. é. kb. 1 korona 20 fillér. E fontos novella az egész jogászközönséget és csendőrséget érdekli.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881. LX. t. c. módosítása és kiegészítése. 16. r. é. kb. 1 korona 20 fillér. Ezen módosítás nélkülözhetlen minden ügyvéd, bíró és végrehajtónak.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvények. 16. r. é. kb. 80 fillér. Ezen rendkívül törvények minden ügyvédet érdekel.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876. XIV. t. c. módosításáról. 8. r. é. kb. 1 korona 60 fillér. Ezen új törvény az összes közegészségügyi szolgálatban lévőket ér-

dekli. A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t. c. 8. r. é. kb. 4 korona. Ezen új törvény az összes eddigi szeszadóra vonatkozó t. c. cikkeket hatályon kívül helyezi s így rendkívül fontos minden ipari és mezőgazdasági szeszgyáros és szeszkereskedőre nézve.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva, minden megerősítés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. — Előfizetési ár negyedévre 1—1 kiadásra 3 K. — Megrendeléseket elfogad a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala Székelyudvarhelyt és mutatóvényszámot küld a Yes-Oui-Si kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 97-ik szám.

Hirdetmény.

A helybeli fogyasztási és értékesítő szövetkezet folyó évi augusztus 2-án délelőtt 11 órakor a vármegyeház kis termében rendkívüli közgyűlést tart, — melyre a tagok tisztelettel meghívotnak. Tárgy: A szövetkezet további fenntartása vagy felosztása feletti határozat, ehhez képest új igazgatóság, illetve felosztató bizottság választása; esetleg indítványok.

Székelyudvarhely, 1908. július 18.

Az igazgatóság.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivételben bárhova a legpontosabban szállítatnak Betegh Pál könyv-, papír-, rajz- és zenemű kereskedéséből Székelyudvarhelyt.



1848

eredeti angol, francia és amerikai toalett-modell közlő a Budapesti Bazar egy évfolyamában. Előfizetési ár: negyedévre 2 K, a „Székely-Udvarhely” előfizetőinek 1 K 60 f. Ingyen mutatóvényszámot küld a „Budapesti Bazar” kiadóhivatala VIII., Budapest, Baross-u. 22. (Budapesti Bazar-ház.)

Ényképészeti

szárazlemez, kartonok, előhívó és rögzítő-fürdők fényképészek és amatőrök részére legjobb minőségben kaphatók

BETEGH PÁL
KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
Székelyudvarhelyt.

Rigler József Ede fotóipari osztályának elárúsítása, Adria védjeggyel.

Uj magyar lemezek! Legujabb Scala felvételek! Grammofon hangle- mezek kicserélése!

Bármely gyártmányu ke-
mény gummi lemezt, a
„Columbia“ kivételével
teljes eladási értékben
visszavesz — három uj
„Scala“ lemez átvétele
és fizetése mellett:

BETEGH PÁL

könyv- és zeneműkereskedése

:: :: Székelyudvarhelyt. :: ::

Két oldalas kis lemez 3 K 50 f.
Nagy lemez 6 K — f

A „Scala“ lemezek a legjobbak.

A székelykereszturi kir. járásbíró-
ság mint telekkönyvi hatóságtól.
3784—908. tkvi. sz.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. igazságügyminiszter
1906. július hó 6-án 14114—906. I.
M. I. sz. alatti rendeletével elrendelte,
hogy a székelykereszturi kir. járás-
bíróság, mint tkvi hatósághoz tartozó
Csekefalva község telekkönyveiben
felvett mindazon ingatlanokra
nézve, amelyre az 1886. évi XXIX.,
1889. évi XXXVIII. és 1891. évi XVI.
t. cikkek a tényleges birtokos tulaj-
donjogának bejegyzését rendelik, az
1892. évi XXIX. t. cikken szabá-
lyozott eljárás és ezzel kapcsolat-
ban a telekkönyvi bejegyzések he-
lyesbítése fogyanatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás Cse-
kefalva községben 1908. évi au-
gusztus hó 18. napján fog kez-
dődni.

Ennélfogva felhívatnak:

1. Mindazok, kik a telekkönyv-
könyvekben előforduló bejegyzésekre
nézve indokolt előterjesztést kíván-
nak tenni, hogy a tkvi hatóság ki-
küldöttje előtt a kitűzött határna-
pon kezdődő eljárás folyama alatt
jelenjenek meg és az előterjesztéseit
igazoló okiratokat mutassák fel.

2. Mindazok, kik valamely in-
gatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de
telekkönyvi bekebelezésre alkalmas
okirataik nincsenek, hogy az átíráshoz
az 1886. évi XXIX. t. c. 15—18. §§.
és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5., 6., 7.
és 9. §-ai értelmében szükséges ada-
tokat megszerezni iparkodjanak és
azokkal igényeiket a kiküldött előtt
igazolják, vagy odahassanak, hogy
az átruházó telekkönyvi tulajdonos
az átruházás létrejöttét a kiküldött
előtt szóval ismerje el és a tu-
lajdonjog bekebelezésére engedélyt
nyilvánítsa, mert különben jogaikat
ezen az úton nem érvényesíthetik és
a bélyeg és illeték elengedési ked-
vezményétől is elesnek.

3. és azok, kiknek javára tény-
leg már megszűnt követelésre vonat-
kozó zálogjog vagy megszűnt egyéb
jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve
ugyszintén az ily bejegyzésekkel ter-
helt ingatlanok tulajdonosai, hogy a
bejegyzett jognak törlését kérelmez-
zék, illetve, hogy törlési engedély
nyilvánítása végett a kiküldött
előtt jelenjenek meg, mert elleneset-
ben a bélyegmentesség kedvezményé-
ről elesnek.

Székhelykeresztur, 1908. évi július
hó 13. napján.

Graffius,
kir. tvszéki bíró.

Legfinomabb kék Erdész-kréta

nedves és száraz fára,
bőrré, vászonra, pa-
pirra stb. való íráshoz
5 kilogrammos ládákban
és tucatonként is a legol-
csóbb árért

Betegh Pál

könyvkereskedésében, pa-
pir és írószerek gyári
raktárában Székelyudvar-
helyt kapható.

Vidéki megrendeléseket
a beérkezés napján el-
intézi.

Hazai kitérő minőség!



Használt, de
jó karban levő

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új
kerékpárokat is, bármily gyártmányt,
rendelek. Mindenféle kerékpár alkatrészt
raktáron tartok. KELEMEN LAJOS,
építlet- és műlakatos Székelyudvarhelyt,
Petőfi-utca 20. sz.

405—1908. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t. c. 102. §-a értel-
mében ezennel közhírré teszi, hogy
a székelykereszturi kir. járásbírósa-
gának 1908. évi V. 254—1. sz. vég-
zése következtében Dr. Elekes Dénes
székelykereszturi ügyvéd által képvi-
selt özv. Elekes Károlyné szederjesi
lakos javára Fodor István szentábrá-
hási lakos ellen 199 K 40 f s
jár. erejéig 1908. május hó 11-én fo-
gatanosított kielégítési végrehajtás
útján le- és felülfoglalt és 3800 koro-
nára becsült következő ingóságok, ü.
m.: 2 ló, 2 kocsi 1 párham, 1 bivaly, 10
sertés, 1 triöl, 1 zongora és házi bu-
torok, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a székelykeresz-
turi kir. járásbíróság 1908. évi V.
254—2. sz. végzése folytán 199 K
40 f tőkekövetelés, eddig összesen
85 K 64 f bírósággal már megállapi-
tott költségek erejéig Szentábrahám
községben, alperes lakásán leendő
megtartására 1908. évi július hó
30-ik napjának délelőtti 10 órája
határidőül kitétik és ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly megjegyzés-
sel hívatnak meg, hogy az érintett in-
góságok az 1881. LX. t. c. 107. s 108.
§-ai értelmében készpénzfizetés mel-
let, a legtöbbet ígérőnek, szükség
esetén becsáron alul is el fognak
adatni.

Amennyiben az elárverezendő in-
góságokat mások is le- és felülfog-
laltatták és azokra kielégítési jogot
nyertek volna, ezen árverés az 1881.
évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek
javára is elrendelhetik.

Kelt Székelykereszturon, 1908. évi
július 8.

Szalontai Albert,
kir. bír. végrehajtó.



úgy hat «AZ ÜZLET»
minden egyes száma.

Mutatványszámot ingyen
küld a kiadóhivatal: Bu-
dapest, V., Percel Mór-u.



„Gazda szemé hizlalja a nyáját!“

Ez a régi, de ma is jó közmondás
sehol sem valósul jobban, mint

Mercz Károly

cipésmester Székelyudvar-
hely, Eötvös-utca 5. szám

uj rendszerű
férfit és női
cipőkészítésénél.

Mindenki a legnagyobb elismerés-
sel nyilatkozik saját kezűleg előál-
lított szép s gondos készítményeiről.

BOR!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnél

a legjobb minőségben, nagy válasz-
tékban és legelőnyösebb árak mel-
let! nagyban és kicsinyben kapható.

Szám: 345—1908. ig. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A székelykereszturi állami tanítóképzőben 60—90 tanuló élel-
mezési ellátása az 1908—9. tanévre vállalkozás útján biztosítat-
tik. — Az intézet sem helyiséget, sem eszközöket nem ad. A ta-
nulók lehetőleg egy helyen helyeztetnek el s csak szükség esetén
csoportokban több vállalkozónál.

Minden tanuló kap reggelire 3 dcl. tehéntejet és 8 dkg. su-
lyu zsemlet vagy 10 dkg. 3 as lisztből sült kenyeret, délnél hét-
köznapokon 2 tál, vasár- és ünnepnapokon 3 tál ételt és 15 dkg.
6 os lisztből sült kenyeret, vacsorára mindig 1 tál ételt és 15
dkg. kenyeret. A részletes feltételek minden nap délelőtti az
igazgatóság irodájában megtekinthetők.

Vállalkozni szándékozók 1 korona bélyeggel ellátott írásbeli
zárt ajánlataikat július 31-ig este 6 óráig alulírt igazgatóság-
hoz adják be annak feltüntetése mellett, fejenként és havonként
mely összegért hajlandók az ételmezést elvállalni. Bónatpénz 1000
korona, mely összeg 2000 korona biztosítékra lesz kiegészítendő.
Csoportonkénti elhelyezés esetén az óvadék nagyságát a csoport
nagysága határozza meg.

Az igazgatóság augusztus 1-én délelőtti 9 órakor fogja az
ajánlatokat nyilvánosan felbontani s fenntartja magának a jogot,
hogy az ajánlattevők közül szabadon választhasson.

Székelykeresztur, 1908. július 15. én.

Az igazgatóság.

Sz. 242—908. kj.

Árverési hirdetmény.

Alulírott által közhírré tétetik, hogy Daniel Károly volt szent-
egyházasszálvi lakos hagyatékát képező 2000 véka buza, zab, árpá-
ból álló gabonaneműek 1908. július hó 19-én Gál Ilka lakásán irt
napon délután 2 órakor készpénzfizetés mellett elfognak adatni.

Kikiáltási ár:

Buzának vékája 3 korona.

Zabnak vékája 1 korona.

Árpának vékája 1 korona 60 fillér.

Folytatolagos árverés, úgy a két benzin-motoros gépre, mint
a többi ingóságokra nézve

1908. július hó 26-ik napjának délután 2 órájára

tűzetik ki. — A benzin motoros cséplő gépek kikiáltási ára egyik-
nek 3000 korona, másiknak 4000 korona.

Bónatpénz 10 százalék.

Szentegyházasszálva, 1908. július hó 12-én.

Menyhárt János,
kjegyző.